

DECIZIE

18 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Zelinski Nicolai,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei de Asigurări
„Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni împotriva lui Zelinski
Nicolai cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de către Zelinski Nicolai și menținută hotărârea Judecătoriei
Râșcani mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, prin care acțiunea a fost admisă
integral,

constată:

La 08 iunie 2015, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group”
SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Zelinski Nicolai cu privire la
încasarea despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la 13 decembrie 2013 între
pîrîtul Zelinski Nicolai, în calitate de asigurat și CA „Donaris Vienna Insurance
Grup” SA, în calitate de asigurator, a fost perfectat contractul de asigurare obligatorie
de răspundere civilă auto internă, fiind eliberată polița de asigurare seria RCAI nr.
000561212.

Sușine că în temeiul contractului menționat asiguratul a transmis către CA
„Donaris Vienna Insurance Grup” SA răspunderea civilă în caz de survenirea cazului
asigurat și anume repararea prejudiciilor cauzate prin accident de autovehiculul de
model „Nissan Primera” cu numărul de înregistrare C JH 319.

Relatează că la data de 28 septembrie 2014, ora 13.00 s-a produs accident
rutier, în rezultatul căruia automobilul de model „Nissan Primera” cu numărul de
înregistrare C JH 319, condus de către Zelinski Nicolai, ultimul fiind în stare de
ebrietate, a tamponat automobilul de model „Mazda Demio” cu număr de înregistrare
C LY 530, condus de către Parii Angela.

Menționează că în corespundere cu procesul-verbal cu privire la contravenție
întocmit la 21 octombrie 2014, vinovat de comiterea accidentului rutier sus-indicat a

fost recunoscut Zelinski Nicolai. Astfel, acesta a fost învinuit de încălcarea regulilor circulației rutiere stabilite de Regulamentul circulației rutiere, care constituie contravenție administrativă prevăzută la art. 242 alin. (2) Codului Contravențional.

Relevă că în rezultatul notificării asigurătorului despre producerea riscului acoperit prin contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, la data de 02 octombrie 2014 de către CA „Donaris Vienna Insurance Grup” SA a fost intentat dosarul de daune nr. 0892_2014.

La fel, indică că potrivit calculelor realizate în baza procesului-verbal de constatare a pagubelor întocmit de către CA „Donaris Vienna Insurance Grup” SA, unde a fost supus examinării de către părțile implicate în accident automobilul avariat, s-a stabilit că costul reparației automobilului de model „Mazda Demio” cu număr de înregistrare C LY 530 constituie suma de 12 570,38 lei.

Prin dispoziția nr. RCO 0892_2014T din 26 ianuarie 2015 și în corespundere cu art.15 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, CA „Donaris Vienna Insurance Grup” SA a recunoscut evenimentul produs drept caz asigurat și a dispus achitarea păgubitelui Parii Angela a prejudiciului material suportat în rezultatul accidentului rutier în cuantum de 12570,38 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată anexat la cerere.

Remarcă că în baza înscrisurilor prezentate și administrate la dosarul de daune și a procesului-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei, s-a constatat că la momentul producerii accidentului, Zelinski Nicolai era în stare de ebrietate alcoolică, împrejurare care cade sub incidența prevederilor art. 29 lit. b) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006 și acordă dreptul SAR „Donaris Group” SA să înainteze acțiune de regres persoanei răspunzătoare de producere a pagubei în rezultatul accidentului de circulație.

Cu atât mai mult că, repararea prejudiciului material este prescrisă și de normele generale care guvernează răspunderea delictuală stabilită de legiuitor la art. 1398 alin.(1) Cod civil, care reglementează obligația persoanei vinovate de a repara prejudiciul patrimonial cauzat în rezultatul unui delict, iar faptul că Zelinski Nicolai la momentul producerii accidentului rutier era în stare de ebrietate alcoolică, constituie temei de a solicita încasarea de la vinovatul a sumei despăgubirii de asigurare achitată persoanei păgubite în cuantum de 12 570,38 lei.

Mai menționează că la 21 aprilie 2015, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a înaintat reclamația nr. 1010/15 către Zelinski Nicolae, solicitând acestuia achitarea despăgubirii de asigurare în mod benevol, la care nu a primit nici un răspuns, fapt ce a generat înaintarea prezentei cereri de chemare în judecată privind încasarea sumei în ordine de regres în mod forțat.

Solicită încasarea de la Zelinski Nicolai în beneficiul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA a sumei de 12 570,38 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, precum și cheltuielile de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului dat, și anume, 3750 lei pentru servicii juridice și 377,11 lei pentru achitarea taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, acțiunea a fost admisă integral, fiind încasat de la Zelinski Nicolai în beneficiul CA

„Donaris Vienna Insurance Group” SA suma de 12 570,38 lei cu titlu de prejudiciu material, cheltuieli de judecată în sumă de 377,11 lei pentru achitarea taxei de stat la înaintarea cererii de chemare în judecată și suma de 3750 lei ce reprezintă cheltuieli de asistență juridică, iar în total s-a încasat suma de 16 697,49 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016, a fost respins apelul declarat de către Zelinski Nicolai și menținută hotărârea primei instanțe.

La 04 august 2016, Zelinski Nicolai a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Susține că declarația de daune din 02 octombrie 2014, proces-verbal de constatare a pagubelor din 02 octombrie 2014, actul de examinare a mijlocului de transport auto din 02 octombrie 2014, nu au semnăturile sale, iar inspecția vehiculului din partea inginerului-expert a avut loc în lipsa lui.

La fel, afirmă că contractul de asigurare din 13 decembrie 2013 și cerere de încheiere a contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă din 13 decembrie 2013, dânsul nu le-a semnat, iar din partea asigurătorului sunt semnate de brokerul agentului dar nu de către administratorul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group”.

Mai invocă că solicitarea din cererea de apel cu privire la efectuarea expertizei grafologice în condițiile art. 148, 149 CPC, precum și solicitarea cu privire la obligarea intimatului de a prezenta originalele documentelor: contractul de asigurare din 13 decembrie 2013 și cererea de încheiere a contractului de asigurare din aceeași dată au fost lăsate de instanța de apel fără nici o satisfacție, mai mult în combaterea argumentului său precum că semnătura din polița de asigurare nu-i aparține, instanța de apel a reținut că acest contract nu a fost contestat de el, în timp ce alte probe în acest sens nu au fost prezentate, cât și nu a fost solicitată efectuarea unei expertize grafologice pentru stabilirea faptului invocat.

Insistă că nu putea contesta actul respectiv pe motivul că nici nu l-a semnat acest act, pe când a luat cunoștință cu acest înscris doar după pronunțarea hotărârii de către prima instanță, la pronunțarea căreia nu a participat și nici nu le-a primit careva citații pentru participare la examinarea cauzei date.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei copia decizie instanței de apel din 17 mai 2016 a fost expediată pentru cunoștință în adresa părților, inclusiv și în adresa recurentului Zelinski Nicolai la data de 30 mai 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f.d. 87), însă date care ar confirma și recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 04 august 2016, în termen.

La 10 octombrie 2016, în adresa intimatului Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA a fost expediată copia recursului declarat de către Zelinski Nicolai cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2016, recursul declarat de către Zelinski Nicolai, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Zelinski Nicolai, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA a solicitat încasarea de la Zelinski Nicolai în beneficiul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA a sumei de 12 570,38 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, precum și a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului dat, și anume, 3750 lei pentru servicii juridice și 377,11 lei pentru achitarea taxei de stat.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admitterii acesteia integral, încasând de la Zelinski Nicolai în beneficiul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA suma de 12 570,38 lei cu titlu de prejudiciu material, cheltuieli de judecată în sumă de 377,11 lei pentru achitarea taxei de stat la înaintarea cererii de chemare în judecată și suma de 3750 lei ce reprezintă cheltuieli de asistență juridică, iar în total încasând suma de 16 697,49 lei, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

În susținerea soluției date, instanțele ierarhic inferioare au invocat prevederile art. 1398 alin. (1) din Codul civil și art. 29 lit. b) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie pentru pagubele produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, care reglementează temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale, dreptul de regres față de persoană care a cauzat prejudiciu, precum și dreptul de înaintare a acțiunii de regres persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor atunci când în momentul producerii accidentului, autovehiculul era condus în stare de ebrietate sau sub influența stupefiantelor sau utilizatorul autovehiculului a refuzat să fie supus testării alcoolscopice ori, după caz, examinării medicale și/sau recoltării probelor biologice.

Cu referire la textul normelor citate, instanța de apel a reținut înscrisurile administrate la dosarul de daune, cât și procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei, din care rezultă că la momentul producerii accidentului Zelinski Nicolai, conducătorul automobilului de model „Nissan Primera” cu numărul de înregistrare C JH 319, era în stare de ebrietate alcoolică, împrejurare care cade sub incidența dispozițiilor art. 29 lit. b) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie pentru pagubele produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006.

În acest context, instanțele au apreciat ca fiind întemeiată acțiunea de regres

înaintată împotriva lui Zelinski Nikolai, care este răspunzător de cauzarea pagubei în rezultatul producerii a accidentului rutier din vina acestuia.

Totodată, la argumentul invocat de către Zelinski Nicolai în cererea de apel precum că semnătura din polița de asigurare nu-i aparține, instanța de apel a reținut că contractul de asigurare nu a fost contestat de către Zelinski Nicolai, iar ultimul nu a prezentat nici o probă ce ar dovedi că semnătura din polița de asigurare nu-i aparține, cât și nu a solicitat efectuarea unei expertize grafologice pentru stabilirea faptului invocat.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la susținerile Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA și probele prezentate de ultima, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În acest context se va remarca că respingând apelul și menținând hotărârea primei instanțe, instanța de apel și-a întemeiat concluzia pe faptul că Zelinski Nicolai, deținând un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă încheiat cu SAR „Donaris Goup” SA și fiind recunoscut vinovat de producerea unui accident rutier, cauzând un prejudiciu păgubitului, care a fost reparat de către asigurător, generează dreptul asigurătorului la repararea prejudiciului prin restituirea sumei despăgubirii de asigurare achitate păgubitului în valoare de 12 570,38 lei.

La fel, instanța de apel a respins argumentul apelantului precum că semnătura din polița de asigurare nu-i aparține, reținând în acest sens că contractul de asigurare nu a fost contestat de către Zelinski Nicolai, iar ultimul nu a prezentat nici o probă ce ar dovedi că semnătura din polița de asigurare nu-i aparține și nici nu a solicitat efectuarea unei expertize grafologice pentru stabilirea faptului invocat.

Instanța de recurs consideră, însă, că această concluzie a instanței de apel este una pripită, bazată doar pe susținerile invocate de către Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” SA, fără a da o apreciere cuvenită invocărilor lui Zelinski Nicolai, care a insistat că declarația de daune din 02 octombrie 2014,

proces-verbal de constatare a pagubelor din 02 octombrie 2014, actul de examinare a mijlocului de transport auto din 02 octombrie 2014, nu conțin semnătura sa, iar inspecția vehiculului pentru stabilirea pagubei a fost efectuată în lipsa lui.

Se mai constată că instanța de apel, a lăsat fără examinarea și solicitarea lui Zelinski Nicolai, invocată în cererea de apel și ulterior în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, fapt ce se oglindește din conținutul procesului-verbal din 17 mai 2016 (f.d. 80), cu privire la numirea unei expertize grafologice pentru a verifica originalitatea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule din 13 decembrie 2013, cât și a cererii de încheiere a contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă din aceeași dată, or ultimul afirmă că semnăturile din actele respective nu au fost efectuate de el, astfel considerând că aceste acte au fost falsificate.

Acest fapt indică la examinarea unilaterală a pricinii, ce constituie o încălcare a dreptului lui Zelinski Nicolai de a se bucura de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, precum și a principiul egalității armelor în proces.

În atare circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunile instanței de apel sunt contrare prevederilor art. art. 118, 119 și 372 CPC. Or, în conformitate cu art. 372 CPC, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să refacă ori să completeze probele administrate în primă instanță, să prezinte noi probe, în condițiile prezentului cod, iar instanța de apel este obligată să administreze noi probe și să constate noi circumstanțe dacă este necesar soluționării juste a pricinii.

Astfel fiind, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel nu a acordat unei părți în proces dreptul de a invoca probe adiacente sub forma prezentării unui raport de expertiză necesar în baza circumstanțelor faptice ale speței, astfel încălcând dreptul recurentului la egalitatea armelor și la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, potrivit jurisprudenței pertinente degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, principiul egalității armelor într-un proces civil presupune că fiecare parte urmează să dispună de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, inclusiv suportul probatoriu, în condiții care să nu o plaseze în dezavantaj considerabil față de partea opusă. Conceptul unui proces echitabil incumbă dreptul părților de a face cunoștință și de a comenta toate probele prezentate și observațiile anexate la dosar (cauza Grozdanoski contra Macedoniei, hotărârea din 31 mai 2007, definitivă din 31 august 2008).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural, eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia curții de apel și a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Zelinski Nicolai.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni împotriva lui Zelinski Nicolai cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva